

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu suntu membrii asociatiunei.
Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.
Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectori.

Sumariu: Proiectu de statutu, pentru instituirea si organisarea scólei de fete, impreunate cu internatu, infiintata si sustinuta de asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiiu. — Caracterulu firmu, disertatiune pronuciata in adunarea generala a despartiaméntului XII tînuta in Lapusiu in a. 1884. — Procese verbale ale comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luate in siedintiele dela 11 Maiu n. 1885.

Proiectu de statutu

*pentru instituirea si organisarea scólei de fete, impreunate cu internatu, infiintata si sustinuta de asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiiu.**

§. 1.

Avèndu in vedere importantia femeiloru pentru creșterea tinerimeii si prin acésta pentru promovarea culturai popóreloru, asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, in intielesulu problemei sale, stabilite in §. 2 alu statuteloru, de a inaintá cultur'a poporului romanu, infiintéza si sustine din mijlócele sale si sub auspiciile sale o scóla superióra romana de fete, impreunata cu pensionatu.

Luàndu deci in considerare scopulu pentru care acésta scóla se infiintéza, legatur'a in care ea trebuie se intre cu alte scóle de felulu ei, si prescrierile Art. L. XXXVIII din 1868, cap. IV §. 16, lit. b. si cap. V. §. 68, se stabilescu urmatórele dispositiuni pentru instituirea si organisarea acestei scóle superióre de fete.

A. Scól'a.

§. 2.

Numirea scólei.

Scól'a pórtá numirea: „Scól'a superióra de fete a asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“.

*) Elaboratu in urmarea conclusului Adunarei generale din Orascia la 1884, se publica impreuna cu planulu de invetiamentu cu scopu, cá ddnii membrii ai Asociatiunei se aiba timpulu de a le citi si studia pâna la viitóri'a adunare generala, care se va tînea in Gherl'a.
Red.

§. 3.

Categori'a scólei.

Scól'a acésta apartine categoriei scóleloru asia numite „civile“, normate prin Art. L. XXXVIII din 1868.

§. 4.

Scopulu scólei.

Scól'a superióra de fete, cu pensionatu, are de scopu a dá feteloru de romanu o cultura generala mai temeinica, necesara pentru implinirea vocatiunei, ce femeile au in familie si societate.

§. 5.

Cursulu scolaru.

Cursulu complectu scolaru tîne 8 ani si, dupa gradulu de desvoltare intelectuala si dupa progresulu ce-lu facu in invetiatura, elevele se distribue pe 8 clase, fie-care cu unu cursu de 1 anu.

Avèndu in vedere trebuintiele poporului romanu in diferitele straturi ale societatii, cursulu scolaru se intocmesce astfelu cá, chiar si cu absolvarea clasei a VI-a elevele se fia primitu unu intregu complect de invetiatura, de-si cev'a mai restrinsu. Totodata dupa class'a a VI-a se adauge unu cursu complementariu, pentru elevele, cari nu cercetéza class'a VII-a si VIII-a, si dupa class'a a VIII-a unu altu cursu complementariu pentru elevele, cari au trecut prin tóte 8 clasele.

Cursurile complementare, la inceputu de câte unu anu, se potu amplificá, dupa trebuintia, atátu cu privire la durata, câtu si cu privire la objectele, ce au a fi tractate intrênsele.

Menirea acestoru cursuri complementare este: a aprofundá invetiamentulu din clasele ordinare si mai alesu, a da acestu'a o mai pronuciata directiune spre ocupatiunile, ce astépta pre eleve in viéti'a practica.

§. 6.

Obiectele de invetiamentu.

Obiectele de invetiamentu sunt:

a) obligate

- 1) Religie.
- 2) Limb'a materna.
- 3) Limb'a maghiara.
- 4) Limb'a germana.
- 5) Computu si geometria.
- 6) Geografia si istoria.
- 7) Istori'a naturala.
- 8) Fisica si chimia.
- 9) Desemnu.
- 10) Caligrafie.
- 11) Cântare.
- 12) Lucru de mâna.
- 13) Economi'a casnica.
- 14) Gimnastica.

b) facultative:

- 15) Music'a instrumentala.
- 16) Limb'a franceza.

§. 7.

Planu de invetiamentu.

Planulu de invetiamentu pentru scól'a superióra de fete, 'lu stabileste din timpu in timpu si dupa trebuintia, in conformitate cu legile regnicolare in vigóre, comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Pentru acum planulu de invetiamentu se stabileste precum urméza:

a) Pentru cursurile ordinare.

1. *Religiunea.* Se va predá dupa planulu stabilitu de autoritatile respective bisericesci.

2. *Limb'a materna.* Scopulu: Inlesnirea impartasirei cugetarilor sale altor'a prin graiu viu si in scrisu in forma si dupa contienutu esactu, precisu si claru; inlesnirea in facerea de teme scripturistice mai obicinuite in viéti'a cetatienésca si cunóscerea productelor mai insemnate ale literaturii romane.

Class'a I.

Esercitiu de intuitiune si de conversare asupr'a obiectelor din imprejurimea copilelor. Cunóscerea sonurilor si a semnelor acelor'a in forma scrisa si tiparita. Cetirea respicata cu deosebita privire la despartirea in silabe. Conversare despre cele cetite. Deprinderi in copiare din cartea de cetire. Memorizarea de mici poezióne de modelu. 12 jumetati de óra pe septemana.

Class'a II.

Esercitiu de intuitiune si de conversare in legatura cu cele cetite. Reproducerea cuprinsului celor cetite dupa intrebari puse de invetiatoriu. Esercitiu in cetire mecanica corecta cu observarea semnelor de inter-

punctiune. Esercitiu ortografice pe bas'a càrtii de lectura, mai cu séma prin decopiarea de piese anumite. Cunóscerea substantivului, a adjectivului si a verbului in timpurile principale. Dicerea simpla pura. Memorizare de piese alese din cartea de lectura. 6 óre.

Class'a III.

Cetire fluenta cá in anulu precedentu, cu cerintie ceva mai urcate. Continuare in deprinderea ortografiei cá in anulu precedentu. Propositiunea simpla pura si cea amplificata in generalu, cu numirea subjectului, predicatului si obiectului. Declinatiunea substantivului si a adjectivului, conjugatiunea verbului in timpurile principale ale indicativului. Numeralulu, pronumele personalu in generalu. Continuare cu reproducerea verbala si in scrisu de piese cetite, dupa intrebari puse si date de invetiatoriu. Memorizarea de piese din cartea de lectura, in prosa si in versuri. Esercitiu de caligrafie dupa tact. 6 óre.

Class'a IV.

Cetire fluenta, cu deosebita privire la accentuare, interpunctiune si intielesu (cetire logica si estetica) cu esplicatiuni verbale si reale. Continuarea esercitiilor ortografice pâna la desteritate in drépt'a scriere. Dicerea amplificata, deosebirea de cea compusa, dicerea contrasa in generalu. Continuare in cunóscerea pârtii formale a gramaticii, flexionarea speciilor de cuvinte flexibile. Deosebirea intre adverbii, prepositiuni, conjunctiuni si interjectiuni. Reproducerea verbala si in scrisu, cu cuvinte proprii, de mici piese cetite din cartea de lectura. Memorizare cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate. Esercitiu in cetirea cu litere cirilice. 6 óre pe septemana.

Class'a V.

Esercitiu in cetire fluenta logica si estetica cu esplicatiuni verbale si reale. Desvoltarea si largirea cunóscintelor despre dicerea simpla, amplificata si contrasa cu continua privire asupr'a pârtii formale. Dicerea compusa in generalu. Complectarea cunóscintelor despre substantivu, adjectivu, verbu, pronume. Analise gramaticali, verbali si in scrisu. Deprinderi in derivarea de cuvinte. Decopiarea de piese de modelu pentru stabilirea ortografiei si interpunctiunii, scriere dupa dictatu. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiu viu si in scrisu, variandu espresionile. Istorisiri si descrieri mai mici dupa dispositiuni date. Esercitiu in declamare de piese mai usióre poetice si in prosa.

Totu la 2 septemani o lucrure stilistica de casa. 4 óre pe septemana.

Class'a VI.

Cetire cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate. Dicerea compusa, feliurile diceriloru primare si secundare. Largirea cunóscinteloru pârtii formale, mai cu séma a adverbiiului lui, conjunctiuniloru, prepositiuniloru. Analise gramaticale cu graiulu si in scrisu. Esercitiu ortografice si stilistice cu cerintie mai urcate, adaugându-se esercitiu in compunerea de epistóle, transcrieri

de poezii mai usióre in prosa si alte compositiuni stilistice mai usióre. Esercitii in declamare cá in anulu precedentu.

Totu la 2 septemani o lucrare stilistica de casa. 4 óre pe septemana.

Class'a VII.

Cetire cá in anii precedenti, cu deosebita privire la form'a si intielesulu celoru cetite. Deosebirea intre form'a poetica si prosaica. Ritmu si rima. Feliurile de capetenie de poezii cu date istorice literare. Dicerea prescurtata, eliptica, vorbirea directa si indirecta. Periodulu. Complectarea pãrtii formale a gramaticei. Consecutiunea timpurilor si regulele interpunctiunei. Reproducerea in scrisu de piese cetite de invetiatoriu. Reasumate din piese cetite, cu privire la aflarea dispositiunei. Transformarea de poezii mai grele in prosa. Descrieri, naratiuni si epistole in legatura cu invetiamentulu din obiectele reale. Compositiuni stilistice din viéti'a civila. Declamatiuni de piese poetice si prosaice. Totu la 3 septemani o lucrare stilistica de casa. 4 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Cetire de piese prosaice si poetice de diferite genuri literare, cu date pentru cunóscerea desvoltarei literaturei romane. Date biografice despre scriitori mai insemnati romani. Cunóscerea conditiunilor pentru frumseti'a poetica. Cetirea unei piese dramatice. Largirea si complectarea invetiamentulu formalu si sintacticu. Esercitii in facerea de dispositiuni pentru teme luate din cerculu invetiamentulu. Elaborarea de teme mai grele dupa dispositiuni date. Compositiuni stilistice din viéti'a civila. Declamatiuni cá in anulu precedentu.

Totu la trei septemani o lucrare stilistica de casa 4 óre pe septemana.

3. *Limb'a magiara.* Scopulu: cunóscerea limbei magiare in privintia formala si sintactica pentru a puté ceti si intielege cele cetite atátu dupa forma cátu si dupa cuprinsu, precum si a-si esprima corectu in graiu si in scrisu cugetarile sale. Cunóscerea productelor mai de capetenie ale literaturei mai nóue.

Class'a I—IV.

Esercitii in numirea objectelor ce incungiura pre eleve, cu deosebita insistare la pronunciare corecta. Cunóscerea sonoriloru si a literelor; exercitii in cetirea mecanica, fluanta. Esercitii in compunerea de díceri despre insusirile, feliulu si lucrarea fiintieloru si lucrurilor, cu indegetari asupr'a partii formale a gramaticei. Memorisari. Fie-care classa cáte 2 óre pe septemana.

Class'a V.

Esercitii in cetire fluanta cu accentuarea curata. Impartirea sonoriloru; cuvinte cu tonu afundu si cu tonu inaltu si neutrale. Armoni'a in vocalisare si sufixare. Formarea de díceri simple si amplificate; cunóscerea amplificariilor. Substantivulu, pronumele personalu, adjectivulu, verbulú cá predicatu, articolulu, copul'a. Con-

jugarea in timpurile principale ale verbeloru regulate fara „ik“ in indicativu, forma nedeterminata. Esercitii de analiza gramaticala cu deosebita privire la topic'a limbei maghiare. Traduceri din limb'a romana in cea magiara si intorsu. Esercitii in reproducerea celoru cetite cu graiu viu si in scrisu pentru a pune basa formarei stilului. Memorisarea de paradigme, díceri, mici istorióre si poezióre. 2 óre.

Class'a VI.

Cetire cá in anulu precedentu cu observarea accentuarei corecte si a interpunctiunei. Compunerea de cuvinte prin derivare si flexionare, sufixarea numeloru cu si fara vocala legatóre; acumulara sufixelor; sufixarea substantivulu, adjectivulu, numeralulu, pronumelui. Conjugarea verbeloru sincopice si neutre in timpurile principale. Continuare despre díceria simpla si amplificata; determinarile atributive si adverbiale. Esercitii de traducere cá in anulu precedentu. Esercitii in compunerea de díceri si de istorisiri mici pe bas'a celoru cetite. Memorisare de díceri, dialoguri despre lucrurile mai obicinuite, istorióre si poezii. La 4 septemani o ocupatiune stilistica de casa. — 2 óre pe septemana.

Class'a VII.

Cetire cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate si cu deosebita privire la form'a si intielesulu celoru cetite. Sufixarea verbeloru in generalu, transitive si ne-transitive si fara „ik“ verbele potentiale, neregulare si defective. Adverbiulu, prepositiunea si interjectiunea. Dicerea contrasa, prescurtata, vorbirea directa si indirecta. Dicerea compusa, feliulu díceriloru primare si secundare. Reproducerea cuprinsulu pieselor cetite cu graiulu si in scrisu. Compositiuni libere mai usióre. Memorisarea si declamarea de piese prosaice si poetice. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Cetire cá in anulu precedentu, luându in privire momentele principale din desvoltarea literaturei maghiare. Complectarea celoru invetiate din partea formala si sintactica. Esercitii in compositiuni libere, pregatite in scóla, luate din cerculu invetiamentulu realu. Declamatiuni de piese mai grele. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 óre pe septemana.

4. *Limb'a germana.* Scopulu cá si la cea maghiara.

Class'a III. IV.

Pensulu analogu cá si la limb'a magiara, in cl. III si IV cáte 2 óre.

Class'a V.

Esercitii in cetire fluanta si logica cu explicatiuni verbale si reale. Despre substantivu, adjectivu, pronume, verbu si schimbarile loru principale. Esercitii, in cunóscerea si deosebirea celorualte pãrti ale vorbirei. Rectiunea verbeloru si a adjectiveloru. Deri-

varea de cuvinte prin flexiune si compunere. Dîcerea simpla, amplificata; cea compusa in generalu. Esercitiu de traducere din limb'a romana in cea germana si intorsu. Pe bas'a celor cetite esercitii in compunerea de dîceri simple si amplificate. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiulu si in scrisu, dupa intrebari puse de invetiatoriu. Esercitiu ortografice cu deosebita privire la cuvintele cu tonuri modificate. Memorizarea de piese alese poetice si in prosa. 2 ore pe septemana.

Class'a VI.

Cetirea cá in anulu precedentu. Complectarea pãrtii formale despre substantivu, adjectivu, verbu, despre rectiunea verbeloru, adjectiveloru, prepositiuniloru. Dîcerea compusa, feliurile diceriloru primare si secundare. Dîcerea contrasa si prescurtata in generalu, cu privire la interpunctiune. Formarea de familii si grupe de cuvinte. Esercitiu de traducere. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite, cu deosebita privire la variarea expresiuniloru. Descrieri mai usiõre dupa modele din cartea de lectura. Esercitiu ortografice cu deosebita privire la lungirea silabeloru si a duplicarei sonuriloru. Memorizarea de piese alese poetice si in prosa.

La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 ore pe septemana.

Class'a VII.

Cetirea, cá in anulu precedentu cu deosebita privire la forma si cuprinsu. Partile dîcerei mai in specialu cu deosebita privire la rectiunea verbeloru, adjectiveloru, prepositiuniloru. Adverbiile, pronumele, conjunctiunile mai in detailu. Formarea de cuvinte cá in anulu precedentu. Dicerile secundare substantivice, adjectivice, adverbiale. Esercitiu de analiza gramaticala si de traducere. Reproducere cu graiulu si in scrisu din parti alese din alte obiecte de invetiamentu, mai alesu din istorie, geografie, istori'a naturala. Descrieri, epistole si istorisiri dupa dispositiuni date. Esercitiu ortografice cá in anulu precedentu. Memorizare si declamare de piese prosaice si poetice. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 ore pe septemana.

Class'a VIII.

Cetirea cá in anulu precedentu, complectandu-se cu date din istori'a literaturii germane. Dîcerea compusa cu privire la conjunctiuni, consecutiunea timpuriloru; vorbirea directa si indirecta. Periõdele. Esercitiu de analiza gramaticala si de traducere de piese din cartea de lectura. Compunerea de epistole si alte teme dupa dispositiuni date.

Memorizare si declamatiune de piese alese poetice si in prosa.

Totu la 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 ore pe septemana.

5. *Computu si geometria.* Scopulu: desteritate in computulu elementaru cu numeri numiti si nenumiti, cu frangeri decimale si comune, in minte si in scrisu, pentru desvoltarea cugetarei logice si deprindere la ordine

si adeveru, si cu privire la trebuintiele vietiei; ér in geometrie cunõscerea liniiloru, fetieloru si corpuriloru geometrice mai obicinuite cu computarea suprafetieloru si a volumului, cu deosebita privire la trebuintiele vietiei casnice.

Class'a I.

Cele 4 respective 7 operatiuni fundamentale cu numerii dela 1—10 de rostu si in scrisu. Cunõscerea mesuriloru si monedeloru mai obicinuite in acestu cercu de numeri. Frãngerile comune din acestu cercu, inse numai intuitivu. 6 jumetati de ora pe septemana.

Class'a II.

Cele 4 sau 7 operatiuni fundamentale cu numerii pãna la 20. Aditiunea si subtractiunea cu numerii pãna la 100; multiplicatia si divisiua cu numerii pãna la 60, de rostu si in scrisu, cu deosebita privire la treptele decadice si la mesurile metrice si monede din acestu cercu de numeri. Frãngerile cá in anulu precedentu. 6 jumetati de ore.

Class'a III.

Multiplicati'a si divisi'a cu numerii pãna la 100. Operatiunile fundamentale in cerculu numeriloru pãna la 1000. Impartiãrea, exprimarea si scrierea numeriloru dupa sistemulu decadicu. Cunõscerea mai deaprópe a mesuriloru de lungime, capacitate, greutate. Scrierea frangeriloru comune mai obicinuite. Esercitiile de rostu si in scrisu. 3 ore.

Class'a IV.

Cele 4 operatiuni cu numeri de ori-ce trépta decadica intregi si cu frangeri decimale, de o numire si de mai multe numiri. Cunõscerea perfecta a mesuriloru metrice. Esercitiile de rostu si in scrisu. 3 ore.

Class'a V.

Consolidare in cele 4 operatiuni cu numeri intregi si cu decimale de un'a si de mai multe numiri. Multiplicatiunea si divisiunea cu frangeri decimale, prescurtata. Cele 4 operatiuni cu frãngeru comune. Preschimbarea de frãngeru comune in decimale si intorsu. Reducerea frangeriloru comune cu mai multi numitori la unu numitoriu comunu. Proportiuni simple.

Geometrie: Aratarea corpuriloru mai obicinuite geometrice (cub, prisma, piramida, poligonu, cilindru, conu, globu) cu scopu de a cunõsce diferitele feliuri de linii, unghiuri, fetie. Computarea fetieloru plane. 3 ore pe septemana.

Class'a VI.

Continuarea operatiuniloru anului precedentu, cu indicarea practiceiloru, ce inlesnescu computarea in economi'a casei. Regul'a de trei simpla si compusa; proportiuni simple si compuse. Calculare de procente si interese.

Geometrie: Corpurile geometrice cu fetie plane cu privire la calcularea suprafetieloru loru. 3 ore pe septemana.

Class'a VII.

Calcularea de termene. Regul'a societatii simpla. Calcularea de rabatu si de càstigu si perderi in percente. Potentiarea si estragerea radecinei.

Geometrie: Corpurile cu fetie curbe cu privire la calcularea suprafetiei lor. 3 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Continuarea esercitiilor anului precedentu. Regul'a societatii compusa. Contabilitatea simpla cu privire la trebuintile economiei casnice.

Geometrie: Calcularea volumului corpurilor geometrice mai obicinuite. 3 óre pe septemana.

6. *Geografie si istorie.* Scopulu: In geografie cunóscerea pamèntului patriei cu privire la forma, producte, industrie, comerci, cu privire la popórele ce locuescu intrèns'a, si la insemnatarea lor in vièti'a materiala si culturala. Cunóscerea Europei si a celorlalte continente in generalu, dupa acelea-si puncte de vedere; cunóscerea elementelor geografiei matematice si cosmice.

In istorie cunóscerea evenimentelor principale ale desvoltarei popórelor patriei cu deosebita privire a istoriei poporului romanu. Cunóscerea evenimentelor mai insemnate din istori'a universală. Lineamentele principale ale constitutiunii patriei, cu scopu de a desteptá interesulu si iubirea pentru patrie si pentru omenirea intréga.

a) *Geografia.*

Class'a II si III.

Orientare in locul unde se afla scól'a. Stabilirea notiunilor geografice fundamentale pe bas'a intuitiunii si a lecturei.

Class'a IV.

Largirea cunoscintielor geografice pàna la marginele comitatului cu privire la productele naturale, negotiu, industrie, poporatiune si stari culturale. 1 óra pe septemana.

Class'a V.

Purcediendu dela comitatu cunóscerea patriei dupa configuratiunea ei verticala si orizontala, ape, producte, industrie, comerci, poporatiune, cultura. Europ'a in generalu dupa impartirea ei politica, oro- si hidrografica. Pamèntulu in generalu; distribuirea continentelor si a màrilor. 1½ óra pe septemana.

Class'a VI.

Monarchi'a Austro-Ungara si Europ'a dupa impartirea politica, producte, comerci, industrie, poporatiune, cultura mai in detaliu. Celelalte continente in conturi generale cu privire la orografie, hidrografie si impartire politica. Notiunile fundamentale ale geografiei matematice, fisicale si cosmice. 1½ óre pe septemana.

Class'a VII.

Cunóscerea mai in specialu a Asiei, Africei, Americiei, Australiei, cu deosebita privire a tierilor insemnate prin

producte si prin institutiunile lor. Largirea cunoscintielor despre relatiunile staturilor Europei cu staturile din celelalte continente. Largirea cunoscintielor din geografi'a matematica, fisica si cosmica. 1½ óra pe septemana.

b) *Istoria.*

Class'a III si IV.

Istorisiri din istori'a patriei si din a anticitatii, la cea d'antàiu cu deosebita privire la tìnutulu in care e scól'a si pe bas'a càrtii de cetire. In class'a a patr'a 1 óra.

Class'a V.

Istorisiri din istori'a patriei cu deosebita privire la poporulu romanu si la relatiunile lui cu celelalte popóra conlocuitoare. 1½ óre pe septemana.

Class'a VI.

Istorisiri din istori'a universală cu deosebita privire a popórelor mai insemnate pentru desvoltarea vietiei politice, culturale si estetice. Elementele mitologiei grecesci si romane. In legatura istorisiri din istori'a patriei. 1½ óra pe septemana.

Class'a VII.

Istorisiri din istori'a evului vechiu si de mijlocu. 1½ óra pe septemana.

Class'a VIII.

Istorisiri din istori'a evului nou cu deosebita privire a evenimentelor mai importante pentru desvoltarea institutiunilor politice si a culturei moderne si a istoriei patriei.

Lineamente despre constitutiunea patriei si drepturile si datorintele cetatienilor. 2 óre pe septemana.

7. *Istori'a naturala.* Scopulu: Desteptarea interesului pentru lucrurile si fenomenele din natura pentru promovarea culturei, simtiului moralu si a gustului esteticu. Cunóscerea obiectelor si fenomenelor mai importante pentru vièti'a omului si pentru economi'a naturei.

Class'a III si IV.

Pe bas'a càrtii de cetire descrierea de individi mai insemnati prin folosulu sau pagub'a ce aducu in economie, in industrie, in arte.

Class'a V si VI.

Descrieri de individi din tóte 3 regnele naturei, dupa insusirile lor, modulu si conditiunile de esistentia, folosulu ce-lu aducu in economi'a naturei si a vietiei omenesci. Gruparea lor dupa insusirile principale. Indicari despre organisati'a interna. Cunóscerea corpului omenescu dupa organisarea sa esterna, cu elemente despre organisarea interna.

Class'a VII.

Asemenari de individi, cu scopu de a ajunge la o grupare naturala a corpurilor din cele 3 regne, cu indegetarile amintite la anulu precedentu. Organisarea

externa a animaleloru in comparare cu a omului, cu indegetari economice. 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Complectarea cunoscintieloru din anulu precedentu. Cunoscintie despre organisatiunea interna si functiunea organeloru la plante si la animale, si la omu in specialu, cu indegetari economice si igienice. Elemente de geologie. 2 óre pe septemana.

8. *Fisica si chemia.* Scopulu: cunóscerea fenomeneloru mai importante si a puterilor fizicale si chemice, cu privire la viati'a practica si la insemnatatea loru in economi'a naturei.

Class'a III si IV.

In legatura cu cartea de cetire si pe bas'a intui-tiunei cunoscintiele elementare ale fenomeneloru mai obicnuite fizicale si chemice.

Class'a V si VI.

Pe bas'a esperimenteloru celoru mai acceptibile fenomenele stàrilor de agregatiune ale corpurilor. Greutate, gravitare, punctulu de gravitate. Fenomenele produse asupr'a corpurilor prin caldura. Genesatiunei, brumei, plóiei, zapedii, grindinei. Curente de aeru, vènturi. Termometru. Fenomene de electricitate. Fulgeru, tunetu; parafulgeru. Fenomenele mai de capetenie basate pe greutatea corpurilor; pressiunea corpurilor, roțile de apa, porup'a, tragaiulu, barometrulu. Vase comunicátore, fântani artesiane. Plutirea corpurilor. Sunetulu, genes'a si propagarea lui. Lumin'a, genes'a si propagarea ei; umbr'a. Reflectarea luminei; oglindi.

Solutiuni, amestecuri; combinatiune chemica. Ap'a, aerulu atmosfericu. Carbonulu, acidulu carbonicu. Oxidare. Puciósa, fosforulu. 2 óre pe septemana.

Class'a VII.

Conducerea caldurei. Conductori de caldura buni si rei. Aplicari practice. Topirea prin focu, evaporare. Masini simple. Ecuilibru si miscare. Pendul'a, pompe. Resfrangerea suneteloru, echo. Resfrangerea radieloru luminei, colori, stralucire, transparentia, opacitate. Electricitate galvanica, galvanoplastica.

Metalele mai importante, aliagiulu loru prin topire. Arderea cu flacara si infundata. Potassa (facerea de sapunu). Acidu silicicu (fabricarea sticlei). 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Gravitatiunea si efectele ei principale. Robile de apa, morile. Efectele radiatiunei caldurei. Fenomenele principale electro-magnetice; telegrafulu electricu. Masina de vaporu. Instrumente de musica si vócea omenésca. Urech'i'a si cuprinderea sonoriloru; telefonu. Vederea, ochelari, ochianu, microscopu. Fenomene optice aeriane.

Hidrate carbonice. Scrobeala, zaharu, celulósa, grasiimi. Ardere, fermentare. Destilatiune umeda si séca, prepararea spiritulu si a gazulu inflamabilu. Colori;

inalbire. Alimentele principale cu aplicare la economie si bucatarie. Elementele chemiei fiziologice cu privire la nutritiunea omului, a animaleloru si a planteloru. 2 óre pe septemana.

9. *Desemnu.* Scopulu: Esercitiu in cuprinderea si reproducerea formeloru objecteloru, avèndu privire la perspectiva, cu intentiunea de a desvoltá gustulu esteticu si a inlesni lucrurile de màna.

Class'a I. si II.

In legatura cu scrierea, esercitiu in tragerea de linii óble si combinatiuni pentru reproducerea de objecte simple.

Class'a III. si IV.

Esercitiu in reprezentare de forme compuse din linii, triunghiuri, patruunghiuri, cu aplicare la lucru de màna. 1 óra pe septemana.

Class'a V.

Esercitiile anulu precedentu se continua, urcându-se cerintiele. Combinatiuni de figuri simple dupa modelle desemnate de invetiatoriu pe tabla, si dupa dictatu. 2 óre.

Class'a VI.

Continuare in desemnulu de ornamente simple cu privire la lucrulu de màna, dupa modelle in natura si desemnate, dupa dictatu si din memorie. 2 óre pe septemana.

Class'a VII.

Continuarea esercitiiloru din anulu precedentu. Re-presentarea corpurilor in conturi si cu umbre. 2 óre pe septemana.

Class'a VIII.

Esercitiu in desemnu cu privire la perspectiva in marimea modelului, in marime duplicata, sau redusa, cu continua privire la aplicarea pentru lucrulu de màna. 2 óre pe septemana.

10. *Caligrafie.* Scopulu: Dobèndirea unei scrisori corecte si frumoase.

Class'a I.

Esercitiu in formarea litereloru, in legatura cu invetiarea cetirei scriindu.

Class'a II. si III.

Esercitiu in formarea litereloru in rèndu geneticu. Scrierea cifreloru. Scriere dupa tactu. 1 óra.

Class'a IV. V. VI. VII.

Continuarea esercitiiloru din anii precedenti, luându in privire si formarea litereloru gotice. 1 óra pe sept.

11. *Càntare.* Scopulu: Desvoltarea audiulu pentru cuprinderea tonuriloru si a facultatii pentru reproducerea melodiiloru mai simple, unisone si in dóue voci, pentru formarea gustulu esteticu si desvoltarea simtie-minteloru patriotice.

Class'a I. si II.

In legatura cu celelalte ore de invetiamentu, exercitii in cuprinderea si producerea de tonuri. Tonuri inalte, jöse, lungi, scurte, slabe, puternice. Mici cãntece dupa audiu. 1 óra.

Class'a III. si IV.

Esercitare in reproducere de cãntece mai mari dupa audiu. Elementele sistemului noteloru musicale. 1 óra.

Class'a V si VI.

Cãntece mai simple, in o voce dupa note. 1 óra.

Class'a VII. si VIII.

Continuare in esercitare de cãntece in o voce si doue voci, dupa note. 1 óra.

12. *Lucru de mână.* Scopulu: Desteritate in esecutarea cu gustu a lucrariloru obicinuite in casa, cu deosebita privire la conservarea modeleloru de gustu esteticu si ale formeloru usitate la poporulu romanu. Cunoșcerea materialuriloru ce se folosescu la lucrulu de mână si a isvoreloru de unde ele se potu procurá in calitate mai buna.

Class'a III. si IV.

Esercitii in impletirea cu acele si cu igliti'a. 3 ore pe septemana.

Class'a V. si VI.

Esercitii in totu felulu de reparaturi de lucruri impletite cu acele. Cãrpirea de ciorapi prin tiesere. Esercitii in signarea rufeloru. Cusaturi mai simple; exercitii in cãrpirea rufeloru prin tiesere si petecire. 3 ore pe septemana.

Class'a VII. si VIII.

Esercitii in cusaturi mai fine si in cãrpituri. Esercitii in scóterea de tipare (modele) pentru croitul de rufe si de haine. Broderii de albituri. Esercitii in luarea de mesura pentru haine femeiesci. Esercitii in cusaturi cu masin'a. Reparaturi de rufarie. La cusaturi si broderii cu mână cu continua privire la modelele frumoșe folosite de poporulu romanu. 3 ore pe septemana.

13. *Economi'a casnica.* Scopulu: Deprinderea elevorulu in lucrurile de tóte dílele din economi'a casei, in intielesu mai strënsu, pentru a-si puté tine cas'a in rëndu bunu, pentru a desvoltá șmítiulu de ordine, de curatienie si a inlesní controlarea personalulu de serviciu in aceste lucrari.

Economi'a casnica nu se propune in ore separate, ci elevele se voru face atente la lucrarile ce apartienu aici, cu ocașiunea instructiunei din celelalte obiecte.

14. *Gimnastic'a.* Scopulu: Castigare de desteritate si venjosie corporala, cu privire la o desvoltare armonica fisica si morala.

Class'a V—VIII.

Esercitii libere si la aparate. Cãte 1 óra pe septemana.

b) Pentru cursurile complementare.

I si II.

In cursurile complementare se voru face repetitii din acele materii de invetiamentu, cari vinu mai alesu a fi aplicate in viéti'a practica, si pe lãnga aceste se voru mai adauge: higien'a, pedagogi'a de casa, invetiatura despre economi'a casei preste totu si in deosebi despre pregatirea si conservarea bucateloru, despre gradinaritu cu privire la trebuintiele bucatariei, despre contabilitatea simpla necesara in economi'a casei, desemnulu aplicatu la croitoria si confectionarea de vestminte, precum si deprinderi in celelalte lucrari, ce apartinu industriei de casa.

Elevele cursuriloru complementare voru fi aplicate pe rëndu, sub conducere cuviincioșa, de a ingriji de tineria in curatienie a odailorु internatulu, de procurarea materialuriloru necesare in economiatu si de pregatirea bucateloru.

In invetiamentulu din aceste cursuri se voru face adausuri, sau omisiuni, sau modificari, numai intru cãtu ele voru fi reclamate de diferenti'a gradulu de desvoltare a elevorulu si de conditiunile vietiei, in care ele voru avé se intre.

c) Obiectele de invetiamentu facultative:

15. *Music'a instrumentala si vocala mai perfectionata.*

16. *Limb'a francesa.*

Se voru predá la dorintie speciali ale parintiloru, dupa normele ce se voru ficsá de directiune din timpu in timpu si dupa trebuintiele speciale ale elevorulu.

§. 8.

Timputu instructiunei.

Anulu scolasticu incepe cu 1-a Septemvrie st. v. si se incete cu 30 Iunie anulu urmatoriu, fiindu impartitu in 2 semestre.

Órele de instructiune sunt in fie-care dí dela 8—11 sau 12 óre si dela 2—4 sau 5 óre. Var'a se póte mutá inceperea pe órele 7 diminéti'a si 3 dupa amédi.

Feriile sunt la craciunu 4 díle, anulu nou 1 dí, bobotéz'a 2 díle, pasci 10 díle, rusalii 4 díle, intre semestre 5 díle si la serbatori mai insemnate cãte 1 dí.

§. 9.

Esamene.

Afara de esamenele eventuale de primire, de repetiune si cele dintre șemestre, cari sunt de caracteru privatu, se face la finea șemestrulu alu 2-lea esamenu publicu.

La acestu esamenu comitetulu asociatiunei va fi representatu prin unu delegatu-comisariu, care va asterne comitetulu unu raportu in scrisu despre resultatulu esameneloru si despre observarile ce va fi facutu din caus'a loru.

§. 10.

Puteri didactice.

Instructiunea in toate obiectele de invetiamentu obligate se predă prin:

a) 8 invetatori ordinari, — celu puçinu 2 cu studii de specialitate academice, dintre cari unulu, cã directoru va conduce intregu institutul, atãtu in cele ce privescu invetiamentulu, cãtu si in afacerile disciplinare si administrative scolare.

b) 1 invetiãtore pentru lucrulu de mãna, carea cã subdirectora, conduce inspectiunea pensionatului.

c) Dupa trebuintia cãte unu catechetu de confesiunea gr. ort. si de conf. gr. cath.

d) 1 invetatoriu de desemnu.

e) 1 invetatoriu de gimnastica.

Pentru obiectele facultative se voru institui:

f) 1 invetatoriu de musica instrumentala si vocala.

g) 1 invetatoriu de limb'a franceza.

Posturile amintite sub lit. c—g, se voru institui dupa trebuintia, adeca daca nu se voru puté provedé prin vr'un'a din puterile didactice amintite sub a si b.

Pentru ele se voru ficsa remuneratiuni separate de lefile ordinare.

Permitiendu starea materiala a institutului si cerendu trebuinti'a, puterile didactice se voru sporí, la propunerea corpului didacticu, prin conclusu specialu alu comitetului asociatiunei.

Instituirea invetatoriloru si a invetiãtorei pentru lucrulu de mãna o face comitetulu asociatiunei pe calea concursului.

Dintre invetatorii ordinari alesi comitetulu asociatiunei numesce pre celu mai cualificatu de directoru.

Salariile personalului didacticu, stabilite de comitetulu asociatiunei, se platescu dela cass'a asociatiunei, care administréza fondulu scólei de fete.

Dreptulu de disciplina asupr'a personalului intregu didacticu flu exercita in prim'a linie directorulu institutului si in a dáu'a si ultim'a instantia comitetulu asociatiunei.

§. 11.

Mijlõce de invetiamentu.

a) 2 masine de computu (aritmometri).

b) mape geografice: planiglobu, mapele continente-loru, a Austro-Ungariei, a Ungariei, a Palestinei, eventualu si altele dupa trebuintia.

c) 1 globu terestru.

d) 1 telluriu si lunariu.

e) o colectiune de icõne si obiecte in natura sau preparate din cele trei regne ale naturei.

f) o colectiune de aparate fizicale si chemice.

g) o colectiune tehnologica.

h) o biblioteca scolarã.

i) o colectiune de modele pentru desemnu.

k) o colectiune cu aparate de gimnastica.

l) unu piano pentru exercitiile de musica.

m) o masina de cusutu.

Dupa trebuintia mijlõcele de invetiamentu se voru sporí prin procurari din anu in anu.

§. 12.

Incaperi de invetiamentu.

Pentru instructi'a scolarã se folosescu:

a) 8 sale de invetiamentu, avendu a serví eventualu si cã sale de meditatie (musee).

b) 1 sala pentru desemnu si exercitii de musica.

c) 1 sala pentru lucru de mãna, avendu a servi si cã sala de recreatie.

d) 1 odae dreptu cancelarie directorala, impreuna cu 1 sala de conferentie si pentru conservarea mijlõceloru de invetiamentu.

§. 13.

Conditiiuni de primire.

Eleve, cari au frecuentatu vre-o alta scóla de aceea-si categorie, se primescu in class'a corespundietore, sau in ceea ce urméza, daca dovedescu prin atestatu cunoscintiele recerute. Pentru eleve in alte conditiiuni se va face unu esamenu de proba.

Insinuarile de primire se facu la directorulu institutului.

Elevele, cari urméza cursulu regulatu la scól'a superiõra de fete sunt sau esterne, sau interne (pensionare).

Cele esterne, daca nu sunt sub ingrigirea parintiloru, au se dovedésca, cã sunt sub ingrigire privata corespundietore si au a se conformá intru tóte ordinei institutului si regulelor disciplinare.

§. 14.

Didactru.

Pentru instructiunea ce primescu elevele, voru platí afara de tacs'a de inmatriculare cu 1 fl. v. a. si unu didactru in rate lunare, care se va stabili la inceputulu anului scolaru de comitetulu asociatiunei in cointielegere cu corpulu didacticu.

Tóte tacsele de didactru le incasséza directorulu si le administra comitetulu asociatiunei in fia-care luna.

B. Pensionatulu.

§. 15.

Scopulu pensionatului este, a mijloci pentru elevele, cari vinu din localitati straine, sau nu au locuintie la parinti sau la persõne acceptabile, o subsistentia in conditiiuni materiale, intelectuale si morale mai avantagiõse, decãtu le póte oferi ingrigirea la privati.

Elevele pensionare deci au locuinti'a, mãncarea, luminatulu, incalditulu si spalatulu in institutu, pe lângã intrég'a instructiune, ce o primescu alaturea cu celelalte eleve.

Cărtile trebuincioase, caietele, materialul de scris, de desen, de lucru de mână au se-si le procure elevele in sesi, de asemenea au se pórte ele, respective parintii lor, tóte cheltuelile pentru îmbracaminte, încălțăminte, precum si in casu de morbu si pentru trebuintie speciale.

Elevele pensionare au se aduca cu sine la intrarea in pensionatu pe lângă îmbracaminte si schimburile necesarie, o saltea, două perini, o plapoma sau straiu, schimburi de patu, unu lighianu cu cele trebuincioase la spalatu si unu sacu pentru rufele întrebuintiate.

Pentru îngrijirea in pensionatu elevele voru plăti, afara de tacsă de înmatriculare, o retributiune lunara anticipativa, care se va ficsă de către comitetulu asociatiunei in cointelegere cu corpulu didacticu.

In această retributiune lunara se cuprinde si didactrulu.

§. 16.

Inspectiunea in pensionatu.

Inspectiunea in pensionatu o pórta subdirectóra sub supraveghierea directorului.

Subdirectór'a va avé cá personalu ajutatoriu:

a) o guvernanta, care eventualu o substitue in tóte afacerile, avendu a dá si ea instructie in lucrulu de mână si a purtá grija de economatu.

b) 1 bona, care va purtá grija de eleve in dormitóre, in sofragerie, de curatieni'a elevelor in tóte, in scurtu de cele ce privescu economatulu.

c) 2 servitóre si 1 servitoriu de curte.

Dupa trebuintia si permitiendu starea institutului, personalulu ajutatoriu se póte inmulti.

Instituirea întregului personalu ajutatoriu se face prin directoru, in cointelegere cu subdirectór'a.

Dreptulu de disciplina asupr'a personalului ajutatoru 'lu exercita directorulu.

§. 17.

Provederea trebuintieloru personalului.

Pentru trebuintiele personalului in tóte ramurile sale se pune de comitetu la dispositiunea corpului didacticu, respective a directorului, o suma anumita, despre întrebuintiarea carei'a se va presentá comitetului socotéla in modulu si la timpulu ficsatu de acest'a.

C. Conducerea afaceriloru întregului institutu.

§. 18.

Tóte afacerile, cari privescu institutulu cá scóla si cá pensionatu se conduc de corpulu didacticu, si mai in specialu de directoru si subdirectóra.

Decisiunile aduse de corpulu didacticu in cauzele curente de invetiamentu, de disciplina, de administratiune scolara se executa de acest'a imediatu. Pentru modifi-

cari esentiale in afacerile institutului, pentru procurari, institui si adaptari, pentru cari nu s'a dispusu altcum si nu sunt privediute in bugetu, se cere si consimțimentulu comitetului asociatiunei.

Despre cursulu afaceriloru scolare si ale internatului, corpulu didacticu presenta din conferentia, la finea anului scolasticu, comitetului asociatiunei unu raportu generalu detailatu, insoțitu si de unu proiectu de bugetu pentru anulu urmatoriu.

Comitetulu asociatiunei exercita dreptulu de supra-inspectiune asupra cursului regulatu alu tuturoru afaceriloru institutului, prin o delegatiune de trei membri. Acést'a delegatiune inse nu are dreptulu a face propria auctoritate dispositiuni in cele ce privescu conducerea afaceriloru institutului, ci numai propuneri, fiindu dreptulu de dispositiune o atributiune a comitetului intrunitu in siedintia.

Comitetulu va raportá in fie-care anu adunarei generale a asociatiunei despre starea institutului scolariu, pusu sub supraveghierea sa.

Sibiu in 15 Martiu n. 1885.

Comisiunea ad hoc:

Davidu Bar. Ursu. Dr D. P. Barcianu.
I. Popescu. I. Russu. D. II. Puscarlu.

Characterulu firmu.

Disertatiune pronuntata in adunarea generala a despartimentului XII tinuta la Lapusiu in a. 1884.

Motto: Characterulu firmu e celu mai scumpu tesauru pe pamentu!

Dr. Franciscu Steinberger.

Onorata adunare!

Majestatea Sa imperatulu si regele nostru apostolicu, gloriosulu monarchu Franciscu Iosifu I., la anul 1882 1. Iuniu a visitatu academi'a Theresiana din Vien'a. Cu acea ocasiune a adresatu profesoriloru academiei urmátoriele cuvinte de un'a insemnate fórte mare. — „Nesuiti-ve — dice către profesori marele monarchu, se crescuti caractere mari intru folosulu patriei.“

In aceste cuvinte ale Majestatii Sale, ne vorbesce esperienti'a castigata pe inaltimea tronului, ne vorbesce ánim'a iubitóre de popórele sale a marelui monarchu, ne vorbesce o întieptiune profunda.

Pentru-ca in adeveru singuru caractere mari fórmeza bas'a si siguranti'a fericirei omenimei. Singuru aceste potu realisá lucruri mari si folositóre. — Insași Asociatiunea nóstra transilvana, de voiesce a-si ajunge nobilulu scopu, nesmintitu are trebuintia de asemenea caractere firme. — De acea eu cu această ocasiune, cându tinemu adunarea acestui despartimentu, am aflatu cu cale a dissertá pe scurtu, cu permisiunea dvóstre despre caractere.

Ve rogu de binevoitorea D-vóstra atentiune.

Onorati auditori! mai in tóte dílele se auđu plànsori, cumcà cele mai salutare idei, indata ce se nascu, pe nou sunt silite a apune in morimentu, si acésta din lips'a de imbratosiare. Se auđu plànsori, cumcà pe societatea de astadi, prin nici unu mijlocu nu-o poti trezi din letargi'a in care se afla, cumcà un'a apathia domnesce generalminte inimele ómeniloru, si cà astfeliu in locu se propasimu stamu pe locu séu mai bine mergemu indereptu, pentru-cà: qui non proficit, deficit."

Mie, marturisescu sinceru, onorati auditori, aceste plànsori, nu mi-se paru a fi calumniari, ci din contra mi-se paru a fi de totului justificate.

Si ce dovedescu aceste? singuru aceea, cà societatea de astadi nu posiede vointi'a firma de a lucrà! Intru-adeveru tempulu nostru nu se póte laudá cu poterea neclatita a vointiei. Ne place a vorbi multu, dar a lucrà puçinu. Avemu cultura intelectuala, carea produce in noi multe idei frumóse si salutari, dar cându e vorb'a se le realizamu, se le ducemu in deplinire, asia dícendu se-le intrupamu, la acea apoi ne lipsesce vointi'a firma, si ne vine incomodu a ne luptá cu pedecile ce se ivescu. — Epoc'a nóstra asia se vede, este epoc'a consultariloru, epoc'a schimbariloru de idei, epoc'a enquetelor si nici decumu a faptelor. Curge vehementu discussiunea in adunari, in siedintie, lupta idei cu idei, nu lipsesce oratori'a, sangele se inferbintiesce, candu este vorb'a de a declamá, dar' indata ce a incetatu tunetulu vorbeloru, indata ce s'a parasitu càmputlu luptei, éراسi remanu tóte unde au fostu mai 'nainte. Pàna cându proiectulu e in stadiulu consultarii, are aderentii quantum satis si pieptulu redicatu de enthusiasmu, flacar'a insufletitóre ce se vede in ochi, te facu a crede, cà cine scie ce lucruri se voru sevarsi, dar' apoi cându ajunge lucrulu la frangerea panei, cându trebue pusu umerulu la lucru, atunci numai ce vedi, cà insufletirea scade si fiesce-cine incepe a se retrage. Ne plàngemu asupr'a vitregimei tempului, ne amusamu de suvenirile trecutului, dar' nu facemu nimic in interesulu venitoriului. Condamnamu luxulu, condamnamu nesuintiele sinistre ale societatii, condamnamu intinderea mai departe decâtu ajunge invelitóre, inse nu are nime curagiulu sè se puna in contr'a acestui curentu stricaciosu, nu are nime curagiulu se faca unu inceputu salutariu.

A ne vaierà asupr'a jurstariloru vitrege, a pune vin'a pe altii, a judecá vii si mortii, la acést'a fórte bine ne pricepem, dar' a pune mán'a la lucru, a ridicá povór'a baremi cu unu degetu, la ast'a nu avemu destula vointia.

Semnulu stagnarii epoeci de astadi este: cà pré usioru ne jocamu cu vorbele, neaducéndu-ne aminte cà acele trebue si tienute. Da, càci a vorbí e fórte usioru, dara efeptuirea vorbeloru recere vointia tare, recere tarie sufletésca, recere abnegatiune, numai asia promite succesu.

Suntemu ómenii vorbeloru si nici-decumu ai faptelor, scimu vorbí frumosu, dara nu scimu lucrà, aducemu hotariri, dara remanu pe chartia, ne insufletimu pentru

idei, dara glori'a realizarii acelor'a o lasamu pentru altii. E pré adevveratu, cà astadi nu sunt fapte, astadi traimu epoc'a vorbirei. Insa vorbele infocate nu usca lacremile suferintelor si bogati'a ideiloru nu potolesce fómee celoru flamandi.

Tempulu nostru are lipsa de fapte si nici decumu de vorbe frumóse. Singuru cu vorbe nici cu unu pasiu nu vomu potea impinge mai departe trasur'a inaintarei. Putemu fi fuduli de bogati'a ideiloru ce avemu, dar' nu ne potemu laudá cu glori'a faptelor, càci aceste ne lipsescu.

Si pe unde trebue cautatu isvorulu acestoru fenomene triste?

Respunsulu e fórte usioru: in crescerea unilaterala. Educatiunea tempului nostru se ocupa numai cu facultatea intelectuala, numai facultatea mentale o agravéza cu totu soiulu de cunoscintie, numai mintea o cultivéza cu mijlócele sciintiei! — Pe ceealalta facultate a spiritului, carea asemenea are trebuintia de educatiune cá si mintea, carea asemenea are lipsa de intarire, si carea este facultatea determinatiunei si a operatiunei, adeca vointi'a, o neglige cu totul. — Standu lucrulu astfeliu, mirare e daca mintea brilléza cu idei, in sa vointi'a e debila intru realizare? Potemu asteptá dela vointia actiuni sublime, daca la acea nu amu educatu?

'Si trimitu parintii pruncii la scóla, cá se-si cascige cunoscintie pentru viétia, in sa de ceealalta facultate carea dà omului valóre morale, carea este fontele faptelor sublime, carea este chiasmata a dá peptu cu greutatile vietiei, carea are misiunea cu curagiu si perseverantia a strabate printre vicissitudinile vietiei, de acea facultate asia nu grijescu parintii, cá-si cum aceea nu ar esiste de locu.

Póte fi deci mirare, daca apoi vointi'a siovaéza incóce si incolo, daca fàra tinta retacesce pe marea vietiei, déca fàra firulu Ariadnei se pierde in labirintulu nehotaririi. Póte fi mirare déca poterea vointiei se potignesce, déca se clatina cá tresti'a? — Nu póte fi, de óre-ce nu s'a cultivatu. Parintii in locu se-si tina de-atoru strinsa datorintia a indreptá pe cale buna si intari vointi'a prunciloru sei, nici cà o baga in séma, ci se indestulescu cu aceea, cà pruncii loru intorcu cartile, cà casciga cunoscintie pentru viétia. Déra intrebú, óre ace-luia, care se lasa pe mare, este-i destulu cá nai'a se-i fie incarcata cu thesauri? óre nu are trebuintia de compasu, cá se póta ajunge cu siguritate la limanu, óre níu are trebuintia de angyra, in care sè se póta radimá printre orcanele furtunei? Acestu compasu pe marea vietiei este indreptarea vointiei, si angyr'a este poterea vointiei.

Astadi se pune fórte mare pondu pe cultur'a intelectuala, se croescu feliu de feliu de planuri de invetiamentu, tóte cu menirea, cà càtu mai multa sciintia se cascige pruncii prin acele, si càtu mai multe cunoscintie practice pentru natia. Inzadaru, numai prin sciintia, fia aceea ori si càtu de practica, numai ce nu se póte face tenerulu deplinu aptu pentru viétia.

Sciinti'a in sine nu e suficienta, cá se ne putemu ferici in viétia.

Càti barbati cu minte mare, cu sciintia profunda remanu fàra nici unu folosu pentru societatea omenésca, fiindu-cà nu au curagiulu a'si validità thesaurulu, fiindu-cà nu au putere de vointia a pasí pe terenulu fapteloru, fiindu-cà de tóta piedec'a se sparia, pàna càndu altii cu sciintia multu mai puçina pasindu pe aren'a vietiei si luptàndu-se cu dificultatile, reportéza mari succese; da, pentru-cà posedu vointia tare, posedu tenacitate.

Sciinti'a, cultur'a intelectuala inca nu produce firmitate de vointia.

Atletii cei mai gloriosi ai omenimei nu avemu se-i cautamu intre curatii carturari. Invetiatii, cari traiescu singuru sciintiei, ce e dreptu, se potu ridicá la acea inaltime a ideeloru, de unde potu luminá departe prin seclii venitori, in sa arare-ori se ridicá la inaltimea puterei vointiei morali. Ideile concepute in minte pieru, fructe nu aducu, déca lipsesce vointi'a firma.

Sciinti'a, cultur'a intelectuala inca nu ne duce pe noi la limanulu fericii. Nu intratàt'a lips'a de cunoscintia, càtu mai cu séma slabiciunea vointiei ne aduce nefericiri in viétia.

Mai mare lipsa avemu de vointi'a firma, carea se manifestéza prin fapte, decâtu de sciinti'a carea tóte le micșioréza, decâtu de sciintia, carea de destule-ori e o golatate imbracata in tog'a sciintiei: „Faptele bune ne fericescu, nu sciinti'a“. „Càndu usi'a vietiei se inchide dupa noi, faptele bune ne deschidu portile eternitatii, càndu tacemu, ele incepu a vorbí, candu murimu, prin ele reinviemu in amintire“, díce Tompa.

Crescerea de astadi nu maneca din acestu punctu de vedere. Astadi cultur'a sciintifica e cuvèntulu magulitoriu, pe lãnga care ne concentramu tóte poterile, suntemu si falosi cu cultur'a moderna. Dara nu potemu fi falosi cu cultur'a morala, cu directiunea nobila a vointiei, nu, pentru-cà cu formarea aceleia puçinu ne ocupamu. Spoleitur'a din afara suffoca pretiulu din launtru, caracterulu morálu. Prin frecare voimu a face din arama auru. Nu de savanti are lipsa societatea, ci de barbati cu vointia firma, gat'a spre ori-ce activitate, de barbati cu caractere, in cari sè se póta increde ori si cine.

Si de sciintia avemu trebuintia, si cultur'a sciintifica inca 'si are motivulu seu, numai càtu acel'a se nu fia exclusivu. Sciinti'a in sine este asia cá-si sórele de érna, carele ce e dreptu, ne da lumina, dara ne lasa reci. Sciinti'a nu ne insufletiesce pentru fapte. La acést'a se recere cultura morala, carea cá si sórele de véra, lumineza si totuodata si incaldiesce pamentulu, si 'lu face se dea feliu de feliu de producte. Asia dara daca voimu, cà viitoriulu se nu fia sterpu cá si presintele in fapte maretie, déca voimu se avemu barbati cari insufletirea se-o scie pune in lucrare, trebuie se avemu mai multa grija de desvoltarea vointiei, de formarea caracterului. „Sanabiles fecit Deus nationes“, díce scriptur'a (Dumnedieu a facutu natiunile sanabile) prin innoirea ge-

neratiuniloru. Pre celi crescuti si imbetraniti in directiunea gresita totu mereu fi schimba alta generatiune. Spiritulu acesteia se póte reformá. In acestu pamentu teneru sementi'a nu s'ar' aruncá in zadaru.

Viéti'a nu este altu-ceva, decâtu o catena neintre-rũpta a operatiuniloru. Intr'o miscare continua, intr'o activitate aci mai sprintena, aci mai monotóna, intr'o operatiune aci de mai mare, aci de mai mica insemnatate, intr'o nesuintia nobila ori pucinu nobila ni se stracura dílele. Fiesce-cine in continuu face câte cev'a. Intrebarea este cà ce? Tóte faptele nóstre sunt dovedile sufletului nostru. Sufleteloru mici, mici le sunt si faptele. Fapte nobile, numai spirite nobile potu produce. Lucruri grandióse, numai spirite puternice, numai tari'a sufletésca bine deprinsa póte operá.

Insa acést'a potestate a spiritului, trebuie se-o cautamu nu intratàt'a in genialitate, càtu mai cu séma in puterea vointiei. Genialitatea ne da numai lumin'a la intreprinderile nóstre, dara puterea ducatóre la scopu ni-o servesce virtutea vointiei, caracterulu firmu.

Cele mai maretie fapte demne de un'a amintire historica avemu de a le multumi nu genialitatiloru, ci caractereloru constante, puterei intrepide a vointiei. Abnegatiunea fàra esemplu si tari'a sufletésca nealterata a lui Georgie Washington a datu stateloru americane independinti'a.

Càndu cinev'a vorbea lui Napoleonu I. de unu planu audace alu lui i-a observatu, cà-i voru contrastá alpii in calea armatei, Napoleonu au respunsu: nu voru fi acolo nici-unu feliu de alpi: si premiulu tariei lui sufletesci a fostu o victoria stralucita. Da, cà-ci vointi'a firma este atàtu de formidabila putere, încàtu inaintea ei si muntii devinu mosinóie. Virtutea vointiei ca und'a 'si afla drumu, cale inaintea sa. Inpedenti'a intrepida innaintéza càtra scopulu propusu si cá o putere magica rapesce multimea cu sine vointi'a firma si pe lãnga talentu slabu inca póte efeptuí lucruri mari. Tinerulu spartanu plângèndu-se mamei cà-i este scurta sabi'a, a primitu respunsulu: mai intinde-o cu unu pasiu. Si noi talentulu debilu se-lu mai adaogemu cu duplicarea vointiei firme, cu hotarire mai seriósa, si nu vomu remané fàra ajungerea propusului.

Vointi'a firma: Psihologi'a o numesce caracteru, carele se manifestéza prin constantia si virtute. Constanti'a 'lu apera, cá se nu-se schimbe nici dupa pofte interne, nici dupa influentie externe si cá se nu-lu clatine nimica.

Sagetile nenorociriloru, persecutiuniloru, si ale coruptiuniloru recadu batucite de pe peptulu omului cu caracteru. Consecinti'a fi este caracteristic'a fapteloru; vèrtutea nu se retrage de greutatile ce le intimpina in cale, ci tiene catra tìnt'a sa pàna ce o ajunge.

(Va urmá).

Cele 88 monede romane (antice), găsite în pădurea dela Avramesci, județiului Tutov'a*).

În precedentul Nr. alu „Tutovei“, dederam o scurtă notiță despre aflarea a 88 piese argintu, formatu micu (monede romane), găsite, din întâmplare în malulu unei râpe, în pădurea comunei Avramesci, județiulu nostru, de cătra însu-si proprietariulu acelei păduri, Dlu Sandu Giusca, actualminte primariu acelei comune.

Ne marginiramu atunci a dá numai o simplă înregistrare acestei pretioșe descoperiri, anunțiându, după espres'a dorință a Dlui proprietariu Giusca, că acele 88 monede antice sunt puse spre vëndiare, pentru doritorii de a le posiede, rezervându-ne a face o dare de séma mai pe largu.

De-óre-ce inse, onor. D-nu S. Giusca avù amabilitatea de a ne pune la dispozițiune mentionatele monede, fiindu chiar' si în acestu momentu în pastrarea nóstră la redacțiunea diariului, gasiramu fórté necesariu, în respectulu sciintiei istorice, de a face o cercetare minutiósa si cătu se póte de seriósa asupr'a acestoru anticitati, cari au statu ascunse, de atâtea vremuri, în pământulu binecuvântatu alu Tierei nóstre, si cari ne reamintescu, cu fala, ba înca mai multu: ne probéza — fără siovaire — domaniunea stramosiloru nostrii Romani pe acestu pământu sigilatu cu sângele si osamintele legionariloru lui Traianu.

Spre a ne îndeplini placut'a sarcina ce ne-amu luat cu tóta consciință, ne adresaramu la barbati competenti în ale numismaticei si archeologiei, si fericita întâmplare pentru noi, a adusu cu sine, de a face dilele acestea, cunoscinti'a unui distinsu barbatu germanu a d-lui Dr. C. Schuchhardt, care actualminte, fiindu în ospitalitatea si cerculu de studiu alu onor. d-nu Iónu M. Costanu Iepureanu, lucréza cu multa pricepere în ale archeologiei, ocupându-se cu cercetari sciintifice, relativu la tiér'a nóstră.

Dlu Schuchhart, pré bine cunoscutu în lumea literara din Germani'a, cá unulu din colaboratorii principali în ale istoriei romane, prin caletoriile întreprinse cu celebrulu istoricu romanistu cu M o m s e n, astadi avemu

*) Acésta descoperire facuta în Moldov'a o voru sci pretiú de ajunsu numai archeologii si istoricii, atátu ai nostrii, cătu si aceia dintre straini, cari au statu până acum'a la mare indoéla, déca si tiér'a numita mai târdiu Moldov'a, a fostu odinióra parte constitutiva a Daciei lui Traianu. În timpurile nóstre dispăre cu încetulu si acésta indoiéla, nici decum inse prin scrieri cá ale lui Rösler, Hunsdorfer et Compania, ci mai vértosu prin monumente conservate până în dilele nóstre în sinulu pământului, de unde ne place a crede că se voru mai desmormentá si altele multe, precum de ex. se vede în Dobrogea, de unde se desgrópa mionumente care punu la mirare chiar' pe eruditii Europei. De aceea reproducemu si noi acésta descoperire nóua după diuariulu Tutov'a Nr. 62.

Red. Trans.

fericirea de a'lu cunósce, petrecédu pentru cătuv'a timpu la mosi'a dlui Ionu Iepurénu, după-ce întreprinse mai multe caletorii sciintifice prin Dobrogi'a, Bessarabi'a si Moldov'a, ale cărui lucrari demne de tóta atentiunea pentru noi Romanii, le avemu chiar' înainte ochiloru nostri publicate în fói'a germana numita: „Weser Zeitung“, ce apare în Brem'a, sub titlulu: „Wie man einen Römerwall entdeckt?“ precum si: înteressant'a descriere, totu în acea fói'a, sub titlulu: „Eine Weinachtsfahrt in Dobrugea von Dr. C. Schuchhardt.“

Suntemu datori a esprimá viuele nóstre multumiri invetiátului filologu, D-lui Dr. C. Schuchhardt, de pretiosulu serviciu ce ne face, prin o esacta si consciințioșă descriere a acestoru 88 monede romane, carei'a îi facemu distins'a onóre a o împartási publicului, în traducerea fidelă, precedata de o scrisóre, ce ne adreséza personalu, cu data:

„Iepureni, 20 Maiu 1885.“

Éta ce ne împartásiesce D-lu Schuchhardt:

„Multu pretiuite Domnule Neagoe!

„Mi-ati facutu distins'a onóre de a ve adresá la mine în cestiunea cercetării celoru 88 monede antice, descoperite în pădurea din satulu Avramesci.

Amu acceptatu cu multa placere din parte-ve acestu interesantu studiu, mai cu séma, cându vedu zelulu ce ve conduce la cercetari de înaltu interesu istoricu pentru tiér'a vóstră.

Amu terminatu lucrarea mea, cu tóta scrupulositate a unui studiu scurtu, dér' consciințiosu.

Unu singuru lucru me incomodéza: cá sum silitu a ve molestá cu traducerea acestei cercetari ce amu facutu, cá se-o puteti insera în stimatulu organu de publicitate „Tutov'a“, de óre-ce după-cum sciti, nu me simtu înca destulu de forte de a scrie în limb'a romana.

Speru, cá modest'a mea lucrare te va multumi; căci e pe cătu se póte de esacta.

Te rogu pretiuitulu meu domnu, se binevoiesci a acceptá cordialele mele salutari si distinct'a considerațiune, ce-ti conservu.

Alu Domniei tale: Dr. C. Schuchhardt“

Apoi urméza:

Resultatulu studiului celoru 88 monede romane dela Avramesci.

Cele 88 monede romane, ce mi s'au datu în studiu de on. D-nu prof. St. Neagoe, monede descoperite în pădurea dela Avramesci, de D-lu S. Giusca; după o scrupuloșă esaminare a subsemnatului, cuprindu periód'a istoriei antice, dela Nero până la Commodus. Si anume, aceste monede se împartu pe Imperatorii si Imperatricele acestei perióde, după cum urméza:

1	piesa	din timpulu	lui Nero	(54—68 după Ch.)
2	piese	„	„	Vitellius (69)
11	„	„	„	Vespasianus (69—79)
8	„	„	„	Trajanus (98—117)
14	„	„	„	Hadrianus (117—138)

2	piesa	din	timpul	lui	L. Aelius	(fiu	adopt.	alu	
									lui Hadrianus)
20	"	"	"	"	Antoninus Pius	(138—161)			
13	"	"	"	"	Faustina	(nevést'a	acestui)		
12	"	"	"	"	Marcus Aurelius	(161—180)			
1	"	"	"	"	Faustina II-a	(nevést'a	acestui)		
1	"	"	"	"	L. Verus	(161—169)			
1	"	"	"	"	Lucilla	(nevést'a	acestui)		
1	"	"	"	"	Commodus	(180—192)			

Dupa cumu se vede, cea mai mare parte din aceste monede 'si au originea din perióda lui Vespasianu până la Marcu Aureliu; iéra succesorii lor sunt reprezentati numai cu câte una piesa. Pe acelu timp, asiadara, când a fostu ingropata comór'a dela Avramesci, este bine constatat, ca monedele dela Vespasianu până la Marcu Aurelu, erau cele mai desu intrebuintiate in circulatiune; fiindu-cà periód'a acestoru Imperatori nu puté se fia asia de indepartata dela timpul ingroparii acestoru monede.

Si fiinducà noi nu putem considera ingroparea (ascunderea) acestoru monede inainte de Commodus, apoi negresitu cà nu ne vomu insiela de locu, déca vomu fixa timpul ingroparii acestei comori: indata dupa Commodus.

E unu faptu istoricu constatat, ca la anulu 200 dupa Christosu, starea de lucruri in aceste tinuturi (ale Romàniei, Moldovei, Besarabiei etc.) erau asia de critica si de nesigura, prin navalirile barbarilor din tierile invecinate, cari amenintiau aceste tinuturi prin predari si devastari, încàtu locuitorii Romani (Romàni) din Moldova, de pe atunci, au avutu motive puternice de a-si ascunde in pamentu, ingropându'si averea loru, ce constá in nisce asemenea monede de argintu.

Valórea adeverata a prezentei descoperiri nu consta numai in singuraticele bucati de monede, cari in adeveru se vedu asia de bine conservate, fiindu fôrte frumóse; ci mai cu sémã in aceea: ca ele circula si se gasescu pe acele timpuri, si intr'alte parti ale Imperiului romanu.

Insemnatatea loru sciintifica zace mai cu séma si in faptul nediscutatu, cà aceste pretióse monede s'au gasitu chiaru in centrulu Moldovei, si inca gramada la unu locu.

Acestu faptu ne da o lumina destulu de clara despre adeverat'a moneda se circulá càtra finele seculului al II-lea in tierile Dunarene.

Pàna acum nu se putea sci cu sigurantia, déca pe acelu timpu intrég'a Moldova fusese incorporata Imperiului Romanu, ori numai partea ei sudica. Cu acésta pretiósa descoperire inse, a acestoru monede in comun'a Avramesci, mai cu séma cà ele sunt tóte, până la una romàne, lucru remàne deplinu clarificatu pentru sciinti'a istoriei, ca: pe la finele secolului alu II-lea, afara de speci'a acestoru monede dela Avramesci, altele nu putéu avea cursu de a circula in tierile aceste si cà: in consecintia: intrég'a Moldova in acea epoca stetea sub deplina stapànire a Cesarilor romani.

Este fôrte interesantu, ca tóte aceste 88 de bucati de moneda au unu formatu micu, aprópe egal si mai de aceea-si greutate.

O cercetare la fati'a locului la Avramesci, credu ca ar fi neaparatu necesara, din mai multe puncte de vedere, in respectulu sciintiei istorice.

Dr. C. Schuchhardt.

Dupa ce facuramu acésta scurta schitiare asupra mentionatului tesauru dela Avramesci, fie-ne iertatu a ne maguli cu sperantia, ca se va gasi, póte, printre onor. nostrii conjudetieni, vre-unu Mecenate, care animatu de dorulu sciintiei si istoriei patriei romàne, nu mai puçinu: de centrulu culturalu acestei parti a tierii de josu a Moldovei, va dota museulu Liceului nostru cu aceste pretióse monede, cumparându-le spre acestu finitu.

Ne asociemu in totulu la opiniunea onor. Dnu Dr. C. Schurchhardt, ca in adeveru merita o cercetare locala la Avramesci, unde s'au gasitu aceste monede de tóta importanti'a istorica pentru noi; si cine aru puté-o provoca mai cu eficacitate de càtu eruditulu nostru ministru de culte si instructiune publica, Onor. d-nu Dimitrie Sturdza, atàtu de popularu in lumea literara, prin pretiósele aquisitiuni facute Academiei Romàne, relativu la inavutirea monumenteloru nóstre istorice-nationale?

PARTEA OFICIALA.

Nr. 120. 1885.

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in siedinti'a extraordinara dela 11 Maiu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii prezenti: C. Stezaru, I. Popescu, I. V. Rusu, I. St. Siulutiu, Dr. I. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosma, G. Baritiu, E. Brote, cassariu, Dr. I. Crisanu, bibliotecariu. Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

45. Presidiulu aduce la cunoscenti'a comitetului repozarea membrului ordinariu pe viétia alu asociatiunei transilvane si de unu lungu siru de ani zelosu membru alu comitetului acestei asociatiuni Visarionu Romanu, directorulu esecutivu alu institutului de creditu si economii „Albin'a“.

— Spre sciintia, exprimandu-se regretele pentru perdearea zelosului membru alu asociatiunei si alu comitetului ei si remanendu a se face notificare adunarei generale viitórie. Totu odata comitetulu decide a participá corporativu la inmormentarea ce se va face in 1/13 l. c. si a depune o coróna de flori pe mormentu.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede dloru: Siulutiu, Dr. Puscariu si Popescu

S'a cetitu si autenticatu in 1 Maiu 1885.

Dr. Ilarionu Puscariu m. p.

Siulutiu m. p.

Popescu m. p.

Nr. 121. 1885. ✓

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in sedinti'a dela 11 Maiu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: C. Stezariu, I. Popescu, I. V. Russu, I. St. Siulutiu, Dr. Il. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosma, G. Baritiu, E. Brote casariu, Dr. I. Crisianu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

46. Comisiunea exmisa pentru compunerea proiectului de statut pentru instituirea si organizarea scólei de fete a asociatiunei si a planului de invetiamentu pentru acésta scóla, presenta de nou statutulu si planulu, fostu inaintatu adunarei generale a asociatiunei din anulu trecutú, inse cu unele modificari si intregiri.

— Spre sciintia, avéndu a se tipari cá proiectu alu comisiunei in organulu asociatiunei „Transilvani'a“, cá cei competenti, conformu conclusului adunarei generale se aiba ocaziune a 'si presentá parerile asupr'a intregului elaboratu.

47. Gedeonu Bratu, studentu de a VIII. cl. gimnasia la Blaju, cere pentru anulu scol. 1885/6 si in urmatorii, unu stipendiu pentru a puté face studii de universitate in facultatea juridica. (Nr. 45 1885)

— Nefiindu disponibile mijlóce pentru crearea de noue stipendii, cererea nu se póte impliní.

48. Directiunea desp. X (Clusiu) prin adres'a de dto 31 Decemvrie 1884, respundiéndu la recercarea comitetului de sub Nr. 364 1884 in caus'a activitatii desvoltate de despartiaminte in decursulu anului arata, cá acestu despartiamentu a tñutu in acelu anu 2 adunari generale si mai multe siedintie la subcomitetu. Totodata presenta protocolulu adunarei generale tñute la 2 Noemvrie 1884 in Clusiu, dimpreuna cu 132 fl. v. a. incassati cu ocaziunea adunarei generale cá taxe de membri.

In protocolulu adunarei generale se arata, cá s'au facutu pasi pentru deslusirile trebuincióse cu privire la fondulu „casei tractului Faragau,“ si celu alu scólei normale din Mociu, cá s'au revidatu si aflatu in ordine cass'a despartiamentului, cá s'au aprobatu cele intreprinse de subcomitetu pentru incassarea restantielor dupa capitalele imprumutate si cá se recérca comitetulu centralu a escrie de nou concursu pentru unu stipendiu cu menirea a se dá unui elevu dela scól'a de industrie a statului din Huédinu.

Ér' in raportulu directiunei, prin care se inaintéza protocolulu adunarei generale, se arata, cá in urm'a unei intielegeri cu intemeiatoriulu fundatiunei de stipendii N. Tamasiu din Grindu, fundatiunea dènsului nu se va trimite, dupa cum s'a cerutu de comitetulu centralu, in administratiunea acestuia pàna nu va fi ajunsu la sum'a de 10,000 fl. v. a., cí pàna la acestu terminu s'a predatu in administratiunea: „Reuniunei fondului pentru infiintiarea unei scóle romane de fete in Clusiu,“ in care intielesu se va face unu codicilu la literile fundationale.

La comitetulu acelei'a-si reuniuni se arata, cá s'a predatu si fondulu „Romontianu“ menitu pentru ridicarea unui monumentu in memori'a acestui barbatu in comun'a sa natala. (Nr. 47 1885.)

Adeverindu-se primirea sumei de 132 fl. v. a. cuprinsulu protocolulu adunarei generale si alu raportulu directiunei servece spre sciintia cu acea observare, cá fondurile pentru scól'a normala din Mociu si pentru monumentulu „Romontianu“ fiindu intemeiate cu ocaziunea adunarilor generale ale despartiamentului asociatiunei si in parte preponderanta din contribuii ale membrilor acestui despartiamentu, si cá prin urmare in conformitate cu §. 12 lit. b. in combinatie cu §. 17. liter'a a si c si cu §§. 22, 27 si 31 ai regulamentulu, pe bas'a càru'a s'au infiintiatu si lucra despartiamintele, aceste nu potu insele dispune, independentu de comitetulu centralu, de sumele adunate de dènselu, comitetulu sustíne dreptulu seu de a administrá aceste fonduri, cari trebuie considerate cá parte din averea asociatiunei; deci si recérca de nou pre subcomitetu a tramite aceste fonduri in administrati'a comitetulu centralu. Ér' ce privesce transpunerea fondulu „Tamasiu“ cu invoirea intemeiatoriulu in administratiunea „Reuniunei pentru infiintiarea unei scóle de fete romane in Clusiu“, pàna càndu elu va ajunge la sum'a de 10,000 fl., comitetulu asociatiunei nu are nimicu in contr'a, recérca inse pre subcomitetu ai trimite in copie autentica actulu fundationalu si codicilulu facutu la dènsulu in sensulu mai susu amintitu, pentru a puté tñé in evidentia acésta parte din averea pusa in perspectiva.

49. Dl. Dr. Ioanu Ratiu, canonicu metropolitanu in Blasiu, in calitate de cassariu alu despartiamentulu XX trimite sum'a de 80 fl. v. cá taxe dela membrii asociatiunei din Blasiu. (Nr. 49 1885.)

— Servece spre sciintia, adeverindu-se primirea sumei de 80 fl.

50. Dlu Nicolau Ivanu, presbiteru gr. or. la institutulu de corectiune din Aiudu, se róga a se trimite pentru detñutii acestui institutu carti romanesce de cuprinsu religiosu-moralu si „Transilvani'a“, organulu asociatiunei. (N. 53 1885.)

— Se acórda trimiterea organulu asociatiunei cu inceperea anului curentu, ér' scrieri de cuprinsu religiosu-moralu se voru trimite pe càtu stau la dispositiunea comitetulu.

51. Societatea de lectura „Andrieu Siagun'a“ a eleviloru dela seminariulu pedagogicu-teologicu din Sibiu se róga a i-se oferí gratuitu tóte publicatiunile „asociatiunei“ pentru bibliotec'a sa. Nr. 63 1885.)

— De óre-ce inca din anii trecuti s'a trimisu pentru acésta biblioteca câte unu exemplariu din organulu asociatiunei, cererea se acórda pentru cursurile anuale mai vechi si eventualu pentru acelea, ce le-ar' lipsi.

52. Dlu Vasile Popu din Ierneulu-mare, cere unu ajutoriu de 140 fl. v. a. din fundatiunea menita pentru ajutarea descenditorilor din familiile romane ale desfiintatei comune „Tofaleu“ (Nr. 69 1885.)

— Se indruma a-si presenta cererea insocita de documentele necesarie atunci, càndu se voru escrie concurse pentru ajutórele si stipendiile de conferitu prin comitetulu asociatiunei.

53. Redactiunea scrierei periodice „Allgemeine Oesterreichische Litteraturzeitung“ din Vien'a cere a i-se trimite regulatu publicatiunile asociatiunei transilvane (Nr. 76 1885).

— Cererea se acórdá, avisandu-se administrati'a organului asociatiunei, a expedá acestu organu la adres'a numitei redactii, cu inceperea dela 1 Ianuarie a. c.

54. Directiunea institutului de creditu si de economii „Albin'a“ din locu, insciintiéza, cá adunarea generala tienuta la 27 Aprilie a. c. a votatu din cont'a de binefaceri, rezultata din bilantiulu anului 1884, sum'a de 500 fl. v. a. in favorulu fondului pentru scól'a de fete cu internatu a asociatiunei transilvane. (Nr. 92 1885).

— Spre sciintia cu multiamita, avédu cassariulu a ridicá acésta suma in numele comitetului in favorulu fondulu scólei de fete.

55. Administratiunea bibliotecei universitatii regale norvegiane din Christiani'a, adeveresce primirea „Transilvaniei“, anulu XV si anulu XVI 1—4. (Nr. 94. 1885).

— Spre sciintia.

56. Dl. B. M. Lazaru, ingineriu asist. in Rîmniculu-Saratu, trimite rat'a ultima pentru achitarea datoriei ce avú la comitetu. (Nr. 99 1885).

— Spre sciintia, avédu a i-se retrimite obligatiunea.

57. Ioanu Vatasianu, elevu alu scólei comerciale romane din Brasiovu in cl. II, presenta adeverinta despre progresulu in studii in periodulu II. an. scol. 1884/5, cu note fórté bune (Nr. 97. 1885).

— Spre sciintia.

58. Dlu Arthuru Viotte din Sibiiu, presenta pentru bibliotec'a asociatiunei: 10 tomuri din „Opere di Pietro Metastasio, editi'a 1-a din 1782 si 1 tomu Bossuet „Discurs sur l'histoire universelle“. (Nr. 86 1885).

— Spre sciintia cu multiamita.

59. Directiunea desp. I. (Brasiovu) presenta protocólele siedintieloru subcomitetului de dto 3/15 Oct. 1884, 19 Dec. 1884 si 10 Martie 1885. (Nr. 90 1885).

Cuprinsulu acestoru protocóle, raportându-se la afaceri curente.

— Servesce spre sciintia.

60. Dl. vice-presidentu alu asociatiunei, comunica in extractu o epistola a dlui Ladislau Vajda din Cluju, prin care cere pertractarea de nou a propuneriloru sale facute inainte cu 17 ani in adunarile generale din Cluju, Gherl'a si Siomcut'a. (Nr. 13 1885).

— Actele ce se rapórtá la obiectulu din chestiune, se transpunu dlui G. Baritiu spre studiare si raportare.

61. Directiunea desp. III (Sibiiu) presenta cu datulu 25 Aprile n. a. c. respunsulu la recercarea comitetului de sub Nr. 364 1884) in caus'a raportarei regulate asupr'a activitatii desvoltate de despartiamentu in decursulu anului. Intregindu-se prin acestu raportu, rapórtel'ele anterióre trimise comitetului, despre activitatea acestui despartiamentu. Nr. 117 1885).

— Servesce spre sciintia.

62. Directiunea desp. I. (Brasiovu) presenta prin adres'a de dto 2 Maiu a. c. protocolulu subcomitetului din siedinti'a

dela 17 Aprilie a. c. in care se arata, cá din partea comitetului arangiatoriu pentru primirea adunarei generale a asociatiunei in Brasovu 1883, s'au trimisu cá parte din venitul petrekeriloru de pe acelu timpu, sum'a de 162 fl. 2 cr., din care jumetate s'au retinutu pentru trebuintiele despartiamentului, ér' jumetate, adeca 81 fl. 01 cr. se trimitu comitetului centralu pentru fondulu asociatiunei impreuna cu 65 fl. taxe incassate dela membrii asociatiunei din acelu despartiamentu. (Nr. 119 1885)

— Spre sciintia, adevérindu-se primirea sumei de 146 fl. 01 cr.

63. Alexandru Rozoru, invetiacele de fauru, in Sibiiu, cere si pentru anulu 1884 unu ajutoriu de 12 fl. 50.

— Nefiindu de presentu sume disponibile pentru ajutóre pentru meseriasi, cererea nu se póte implini.

64. Societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci, trimite 200 fl. pentru elevii meseriasi sustienuti de dèns'a, pe timpulu dela 1-a Aprilie pâna la 1-a Octomvrie. (Nr. 89 1885).

— Spre sciintia, adevérindu-se primirea sumei de 200 fl.

65. Directiunea desp. IV. (Sebesiu) presenta prin adres'a de dto 11 Decemvrie 1884 protocólele adunarei generale a desp. tienuta la 3 Augustu 1884 in Pianulu de susu.

In acestu protocolu se arata:

a) cauzele pentru cari subcomitetulu n'a pututu sè se intrunésca mai desu in siedintie;

b) cá averea subcomitetului depusa la cass'a de pastrare e 47 fl. 25 cr.

c) cá budgetulu despartiamentului pro 1885 s'a stabilitu cu 17 fl. cá spese de caletorie ale membriloru subcomitetului la adunarea generala, 20 fl. ajutóre pentru invetiacei, ce voru sè se faca sodali si 10 fl. pentru ajutorarea unui invetiacele de meserie.

d) cá s'a alesu directoru alu despartiamentului in locul parintelui protopopu I. Tipeiu care a dimisionatu, dl. I. Piso, ér' membrii in subcomitetu dd. Mateiu Savu, Ioanu Ben'a si Daniilu Davidu pentru restulu periodului.

e) s'au incassatu taxe dela membrii ord. 30 fl. si dela membrii ajutatori 107 fl., din cari cei 30 fl. se trimitu comitetului asociatiunei.

f) cá la adres'a comitetului de sub Nr. 86 1884 in caus'a infintiarei „societatii Andreene“, adunarea a decistu, cá intrég'a afacere a acestei societati de infintiatu se tréca dela subcomitetu la contributorii acelu fondu cá proprietari ai lui, avédu a dispune dupa dreptulu si placulu loru, ér' libelulu dela cass'a de pastrare despre sum'a incassata pentru scopulu soçietatii sè se predea dlui M. Savu. Nr. 386 1884.

— Primirea sumei de 30 fl. se adeveresce si se apróba alegerea de directoru alu desp. si alu membriloru in subcomitetu in persónele amintite in protocolulu adunarei generale, precúm si budgetulu preliminaru pro 1884/5. De óre-ce inse budgetulu acest'a se acopere din restulu de cassa depusu la cass'a de pastrare, subcomitetulu e avisatu, cá conformându-se dispositiuniloru regulamentului §§. 17, 27 si 31 se administreze la comitetulu centralu câtu mai curédu si sum'a de 107 fl. incassati dela membrii ajutatori.

Ér ce privesce sum'a colectata cu ocaziunea adunarei generale din Sasciori din anul 1878, pentru infiintarea fondului „Societatii Andreene“ si din cari 235 fl. se afla depusi la „Albin'a“ in Sibiiu, fiindu-cà subcomitetulu cá atare in conformitate cu dispositiunile regulamentului este numai parte din organismulu intregu alu asociatiunei si ori-ce colecte de bani le face cu ocaziunea adunarilor generale ale despartie-minteloru sau si afara de ele, inse cá organu alu asociatiunei, sunt proprietatea fondului asociatiunei, comitetulu acesteia nu se póte abate dela hotarirea sa de sub Nr. 86 1884, ci de nou cere trimiterea sumei colectate in favorulu fondului amintitu, in administrati'a comitetulu centralu alu asociatiunei, rezervandu-si la casu de neimplinire a celoru cuprinse in acésta provocare, a face pasii necesari pe calea legii.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p., **Dr. D. P. Barcianu** m. p.
vice-presidentu. secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbalu se conrede Dloru: Siulutiu, Dr. Puscariu, Popescu.

S'a cetitu si autenticatu. Sibiiu in 18 Maiu 1885.

Siulutiu m. p. **Popescu** m. p. **Dr. H. Puscariu** m. p.

Bibliografia.

— Carte de cetire pentrugimnásii, scóle reale, pedagogice (normale) si pentru scóle de adulti. De Ioanu Popea, professoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu. Tom. I. Editur'a auctorului. Sibiiu 1885. Tipariulu institutulu tipograficu, societate pe actii. Form, 8° mare, pagine 235, tipariu curatu, mai preste totu cu litere cicero, pentru-cá chiaru si betranii cu vederi slabite se póta citi fara greutate, mai alesu cá voru si afla in abundantia bucati alese cu grija si cu tactulu unui professoru ce possede experientia bogata intru cunóscerea adeveratelorú necesitati spiritali ale tinerimei din scólele medie si chiaru ale lectoriloru mai inaintati in etate.

Nu mai puçinu cá 221 bucati de lectura coprinde acestu tom. I. alu Legendariulu publicatu de dn. professoru I. Popea. Inainte inse de a citi vreo piesa din trelsulu recomandamulu la ori si cine, cá se incépa nesmintitu dela precauventarea ce stà in fruntea cartiei, intru care dn. professoru cá adeveratu pedagogu, isi dà sam'a de modulu alegerei bucatiloru si de ordinea observata in gruparea lorú. Lectur'a se incepe cu 65 naratiuni, invetiaturi, sententie destinate cum se vede, mai multu pentru scolarii din clasele I si II gimnasiali; urmédia povesti, mituri, balade, legende totu pentru etatea mai frageda; apoi fabule, parabole, paramiti, proverbe, gácitori mai totu atâtea tesauere din literatur'a poporulu; éra la acéstea se adaoga descrieri de regiuni, tieri, popóra, continente, aduse in armonia frísca cu studiile respective care se propunu in clasele gimnasiali.

In partea a dou'a a acestui tomu cá subiectu este luatú pamentulu cu anotimpurile, cu fenomenele de pe suprafaçia sa si din atmosfera, cu omulu, cu animale si plante; in

fine acestu tomu I termina lectiunile cu câteva cunoscintie din universu, sore, planeti, cometi.

Daca alte legendarie aparute mai de curendu, anuntiate si in acéstea colóne sunt destinate pentru anumite clase de scolari si studenti, precumu a dlui professoru gimnasiale Alexiu Viciu dela Blasiu pentru a V și VI classa gimn., éra a dlui Stefanu Popu (edit. III) pentru scólele primarie romane, cartea de citire a dlui I. Popea avù in vedere pe tinerimea din tóte clasele scóleloru medie. Noi inse amu dorù cá legendariele elaborate de cátra professori romani, inceptendu dela ale fericitiloru in Domnulu Aronu Pumnulu si Gabriil Munteanu pana la acéstea mai noue, se nu lip-sésca nici dintr'o familia care ține la cultur'a sa nationala si la intinderea cunoscintieloru folositoare. Red :

Gramatic'a limbei magiare. Cursu practiculu, pentru scólele secundare, preparandii si mai alesu pentru privati de dr. Ioanu Crisianu si Nicolau Putnoky, professori. Pretiulu 1 fl. Pag. 171. Sibiiu, 1885. Tipariulu tipografiei archidieceesane.

— Biblioteca nationala. Din ale lui Alex. Odobescu. Basmu venatorescu. Pretiulu 50 bani. Pag. 64. Tipolitografi'a nationale Ralianu Samitca in Craiova.

— Románische Revue a dlui dr. Corneliu Diaconovich, va aparé la 1 Iuliu si va esi odata pe luna, in brosiuri de 3—5 coli cu ilustratiuni si se va trimite gratuitu factoriloru politici si diareloru neromane mai insemnate. Pretiulu abonamentulu pe unu anu e 8 fl. Dl Diaconovich motivédia astu-feliu necesitatea acéstei reviste: „Iritatiunea contra aspiratiuniloru politice ale poporulu romanu cresce in patri'a nóstra totu mai multu si strainatati i se dau despre noi informatiuni tot mai false. E dara o trebuintia de multu simtita de a se infiintia o fóia, care intr'o limba universal respándita se dea strainetati si publiculu din tíera informatiuni esacte si consciintióse despre positiunea si tendentiele Romaniloru din Ungari'a si Ardealu“. („Familia“).

— A polgárháboru felé aristokráczia, ecclesia militans és demagogia a demokráczia ellen. Irta Cajus Gracchus. pag. 91. — Budapest 1885. Pallas részvénytársaság nyomdája.

La librariile Wilh. Krafft in Sibiiu, I. Stein in Clusiu si la librari'a N. I. Ciurcu in Brasiovu se afla:

— Dictionariu ungur-románescu Magyar-román Szótár, compusu de Georgie Baritiu, in partea magiara elaboratu mai alesu dupa alu lui Ioanu Fogarasi, editiunea a cincea. Brasiovu 1869. Form. 8-vo. 41 cóle. leg. 3 fl. 50 cr., bros 3 fl.

— G. Baritiu. Istori'a Regimentulu II romanu granit. bros. 60 cr.

— Dictionariulu etimologicu romano-latinu, alu societati academice, elaboratu ca proiectu, tipariu desu pe 184^{1/2}, de cóle și Glossariulu de cuvinte straine séu considerate cá straine, stracurate in limb'a nóstra, cá parte integranta a Dictionariulu, tiparitu pe 37 de cóle, legate in 3 parti 18 fl., bros. 16 fl.